

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	11/02/21	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	MOB	COMMISSIE	M&M
STELLER	Anne Koot	TELEFOONNUMMER	0653730169
NUMMER	2051524397-534	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Kennisname vaststelling en vrijgave voor inspraak van de ontwerp Nota van Uitgangspunten nieuwe OV-concessies Utrecht Binnen en Utrecht Buiten, en ontwerp OV-netwerkperspectief

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Met deze brief informeren wij u over de vaststelling van de ontwerp Nota van Uitgangspunten voor de nieuwe OV-concessies voor het OV en het ontwerp OV-netwerkperspectief. De beide documenten zijn hiermee vrijgegeven voor inspraak. Deze inspraak vindt plaats van 16 november tot 16 december 2021. Met het toezenden van de documenten stellen wij u in de gelegenheid kennis te nemen van deze ontwerpdocumenten.

Inleiding

In maart 2020 hebben wij u op de hoogte gesteld van de voorbereidingen voor de verlening van de nieuwe OV-concessies per december 2023 (2020MM28). De huidige concessies lopen op dat moment af. Inmiddels is door de ontwikkelingen rondom COVID-19 de situatie aanzienlijk veranderd. De onzekerheid rondom de te verwachten reizigers (opbrengsten) en financiële effecten zorgen er op dit moment voor dat er onvoldoende marktwerking is die tot een (goed) aanbod zal leiden. Om die reden hebben we besloten dat, behoudens afspraken over verlenging van de huidige concessies, de nieuwe OV-concessies eind 2025 ingaan (2021MM67).

Met de ontwerp Nota van Uitgangspunten schrijven wij onze voorstellen voor de nieuwe OV-concessies die straks met de definitieve versie door u worden vastgesteld.

Gekoppeld aan de doelen van de concessie (flexibiliteit, duurzaamheid, excellente uitvoering, een zo breed mogelijke groep reizigers en een eerlijke prijs) is een groot aantal uitgangspunten geformuleerd.

Hoewel alle uitgangspunten van belang zijn voor de concessieverlening is er een aantal in het oog springende uitgangspunten:

- uitgaan van twee concessies, de concessie Utrecht Binnen en de concessie Utrecht Buiten;
- opbrengstverantwoordelijkheid (het risico van mee- en tegenvallende reizigersopbrengsten) voor beide concessies identiek regelen en voor een groot deel bij de provincie neer leggen;
- ontwikkelen samen met de vervoerder;
- het budget mee laten groeien met het aantal reizigers.

Gelijktijdig met de ontwerp Nota van Uitgangspunten wordt het ontwerp OV-netwerkperspectief vastgesteld.

Het OV-netwerkperspectief beschrijft hoe de provincie Utrecht de toekomst van het openbaar vervoer netwerk ziet in de periode 2025-2035 met een doorkijk naar 2050. De keuzes die hieraan ten grondslag liggen worden omschreven. Belangrijke bouwstenen voor het netwerkperspectief zijn resultaten vanuit verschillende samenwerkingstrajecten (U Ned, Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal en Verstedelijkingsstrategie Arnhem-

Nijmegen-Foodvalley) en afgeronde OV-studies (regionale uitwerking Toekomstbeeld OV Midden Nederland, HOV USP – Zeist – Amersfoort, Samen OV versnellen in Utrecht en OV in Utrecht Binnenstad).

In het OV-netwerkperspectief onderscheiden wij twee fases. De periode tot 2035 (einddatum nieuwe concessieperiode) waarin het accent ligt op het 'benutten' van het bestaande OV-netwerk. We willen werken aan goed OV met gerichte aanpassingen in het lijnennetwerk en infra-projecten die haalbaar zijn binnen deze periode. Voor de periode daarna hebben wij meer voorbereidingstijd en staat in het teken van omvangrijke investeringen, het 'uitbreiden'. De uitwerking van de schaa sprong OV is het grootste vraagstuk en voor deze periode zijn er logischerwijs meer onzekerheden en afhankelijkheden. De ambities voor deze periode willen wij samen met partners uitwerken in lopende projecten en programma's, zoals U Ned, landelijk Toekomstbeeld OV en uitvoeringsagenda Regio Amersfoort Centraal.

Het OV-netwerkperspectief geeft aan de concessie inschrijvende partijen en samenwerkingspartners een beeld van de ambities van de provincie en het is richtinggevend voor een aantal onderdelen van het op te stellen programma van eisen. De provincie zoekt een vervoerder die vanuit zijn expertise kan ondersteunen met het realiseren van deze ambities.

De beide ontwerpdocumenten maken onderdeel uit van de voorbereiding voor de nieuwe OV-concessies en de toekomst van ons OV. Daarnaast is er een sterke samenhang met andere opgaven of processen zoals het werken aan goede knooppunten, ontwikkeling van het spoor en het realiseren van voldoende doorstroming.

Toelichting

De voorliggende ontwerp documenten maken onderdeel uit van stap 2 uit de onderstaande tabel uit de Statenbrief van januari 2021 (2021MM011) waarin wij u op de hoogte hebben gesteld van de nieuwe planning die nu gericht is op start van de nieuwe concessies in 2025. Dit onder voorbehoud van de verlenging van de huidige concessies.

De precieze vormgeving van de verlengingen zijn mede afhankelijk van de landelijke afspraken over de gezamenlijke concessiekalender (wie mag wanneer aanbesteden?), die noodzakelijk is omdat de aanbestedingsmarkt door de coronacrisis in heel Nederland voor het regionaal OV ernstig verstoord is. De landelijke aanbestedingskalender kan ertoe leiden dat de verlengingen langer of juist korter zouden moeten duren. Helderheid hierover wordt in het najaar van 2021 verwacht.

Fase	Mijlpaal	Planning
1. evaluatie huidige concessies	Uitgevoerd en vastgesteld	gereed
2. naar nieuwe concessie(s): nota van uitgangspunten	Vaststelling door PS Nota van Uitgangspunten concessie(s)	Eerste helft 2022
3. naar nieuwe concessie(s): programma van eisen	Vaststelling door GS, informatiesessie commissie Milieu en Mobiliteit, stand van zaken en toelichting op Consultatie	Begin 2023
4. naar nieuwe concessie(s): aanbesteding	Gunningsbesluit door GS voor de concessie(s), agendering in commissie Milieu en Mobiliteit	Medio 2023/2024
5. naar nieuwe concessie(s): implementatie	periodieke rapportage aan GS en PS over implementatie nieuwe concessie(s)	2024-2025
	Ingangsdatum nieuwe concessie	Dec 2025

In april 2021 heeft u de contouren voor de participatie vastgesteld (PS2021MM04). De hoofdlijnen voor de inspraak zijn hierin beschreven.

Bij de vaststelling van het participatieplan heeft u amendement A42 "De inwoner praat mee, ook over OV" aanvaard. Daarin heeft u aangegeven een participatietraject te willen *waarin inwoners en gebruikers, inclusief toekomstige of potentiële gebruikers, de ruimte krijgen om op een laagdrempelige manier mee te denken en input mee te geven over de OV-concessie. Scholieren, MBO-studenten en (vertegenwoordigers van) kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen en mensen met een beperking, worden actief benaderd in dit traject om vanaf het begin te adviseren over inclusief openbaar vervoer.* Aan dit amendement is op verschillende manieren invulling geven. Om extra aandacht te geven aan de genoemde doelgroepen worden in de inspraakperiode vier bijeenkomsten met verschillende focusgroepen georganiseerd. Inwoners kunnen dan meepraten over (specifieke) onderwerpen en input geven, en het biedt ons de kans om waardevolle informatie op te halen.

Bij het opstellen van de documenten hebben we input gekregen via:

- onderzoek (mede door interviews) naar vervoersarmoede en toegankelijkheid/inclusiviteit;
- een panelonderzoek naar een aantal specifieke onderwerpen uit de Nota van Uitgangspunten en het OV-netwerkperspectief. De samenstelling van het panel was breed. Er is extra inspanning gepleegd om

- voldoende jongeren aan te trekken. De resultaten van dit onderzoek worden verdiept tijdens de inspraakperiode in de focusgroepen;
- kennisdelingssessies met o.a. gemeenten, ROCOV (Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer), lokale bestuurders en statenleden;
 - verdiepingssessies met gemeenten.

Tijdens de inspraakperiode worden de volgende activiteiten ontplooid:

- openstellen inspraakmogelijkheid via de website, aangekondigd via verschillende (reguliere en social media) kanalen, zoals gebruikelijk bij de reguliere vervoerplannen;
- toelichtende bijeenkomsten met gemeenten en het ROCOV Utrecht;
- een marktconsultatie met potentiële inschrijvers;
- vier focusgroepen ter verdieping van een aantal onderwerpen uit de beide ontwerpdocumenten. De samenstelling van de vier groepen betreft een aantal Wijkbelangen, Dorpsbelangen, bijzondere belangengroepen (unusual suspects) en scholieren/studenten en in deze groepen worden onderdelen uit het panelonderzoek verder verdiept. Hierdoor krijgen we een goede mix van kwantitatief en kwalitatief onderzoek;
- een informatiemarkt/inloopsessie voor raadsleden en statenleden op 24 november 2021.

Uiteindelijk wordt alle informatie die wij ophalen tijdens de inspraakperiode verwerkt in de definitieve documenten.

Financiën

Het vaststellen van de ontwerp documenten ten behoeve van de inspraak heeft nog geen financiële consequenties. De ambities en reizigersgroei die in beide documenten zijn beschreven hebben dit wel. Belangrijkste notie voor de provinciale begroting op lange termijn is dat om het voorzieningenniveau in het OV op peil te houden, het waarmaken van de ambities en het faciliteren van de reizigersgroei, de structurele lasten van de provincie meestijgen en dat dit een forse claim zal leggen op toekomstige begrotingen vanaf 2025. De bandbreedte van de extra begrotingslasten is 6 tot 12 mln in het eerste concessiejaar. Oplopend tot mogelijk 26 mln in het laatste concessiejaar. Het structurele begrotingssaldo in 2026 in de huidige Kadernota is niet toereikend om dit op te vangen. De komende maanden worden de financiële kaders verdiept t.b.v. de vaststelling van de definitieve documenten.

Vervolprocedure / voortgang

Na de inspraakperiode (16 november - 16 december 2021) worden alle inspraakreacties en de adviezen verzameld in een Nota van Beantwoording. In deze Nota van Beantwoording geeft de provincie haar reactie. Hierin nemen we tevens de samenvatting op van bijvoorbeeld het panelonderzoek en de focusgroepen. De definitieve versie van de Nota van Uitgangspunten en het OV-netwerkperspectief wordt samen met de Nota van Beantwoording naar verwachting in april/mei 2022 aan u ter besluitvorming voorgelegd.

Bijlagen

1. ontwerp Nota van Uitgangspunten OV-concessies Utrecht Binnen en Utrecht Buiten
2. ontwerp OV-netwerkperspectief

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen